

ALLIANCE NUMISMATIQUE EUROPÉENNE

EUROPEES GENOOTSCHAP

VOOR MUNT- EN PENNINGKUNDE

FONDATEURS — STICHTERS

RENÉ DE MARTELAERE

ANTOINE VANDEN BRANDE

23, rue des Capucines, ANVERS (Belgique)

Mars 1953

Maart 1953

Frappes exécutées à la Monnaie de Bruxelles pour l'Etat indépendant du Congo (1887-1909). (Suite)

Le 26 mars 1891, l'Etat Indépendant commande :

30.000	pièces de	5 francs
25.000	"	2 francs
70.000	"	1 francs
60.000	"	50 centimes

Ces frappes furent terminées en avril 1891.

Le 22 novembre 1893, nouvelle commande de :

50.000	pièces de	5 francs
80.000	"	2 francs
70.000	"	1 francs
40.000	"	50 centimes

laquelle fut terminée le 7 février 1894 et remise à la Banque Nationale de Belgique agissant pour compte de l'Etat Indépendant.

Suivant instructions du Département des Finances données par lettre du 12 décembre 1893, toutes les pièces faisant l'objet de la commande du 22 novembre 1893 devaient porter le millésime de 1894.

Le 13 octobre 1894, une commande portant sur :

150.000	pièces de	10 centimes et
150.000	pièces de	5 centimes

fut adressée à l'Administration des Monnaies et fut terminée le 31 décembre 1894.

Le 2 novembre 1895, l'Etat Indépendant passe commande de :

110.000	pièces de	5 francs
50.000	"	2 francs
250.000	"	1 francs
200.000	"	50 centimes

Ces frappes furent exécutées en 1896 et la commande fut modifiée par la lettre du 21 avril 1896 (voir ci-après).

Cette frappe devait être exécutée au moyen des coins gravés par Fernand Dubois.

Une partie de ces monnaies devait être embarquée à Anvers le 6 avril 1896 à condition de pouvoir utiliser pour la frappe les coins primitifs au type Wiener.

Le 20 mars 1896, il fut procédé à un nouvel essai des nouveaux coins gravés par F. Dubois.

Le 18 avril 1896 eut lieu un nouvel essai.

Enfin, le 25 avril 1896, on soumit un nouveau spécimen de la pièce de 5 francs et celui-ci ne donna pas encore satisfaction pour les motifs suivants :

1°) les bords de la pièce sont trop élevés ; ce défaut provient de la grande pression qu'il est nécessaire de donner pour obtenir tous les détails de la gravure.

2°) l'expression de la valeur est encore trop adoucie.

Par lettre du 21 avril 1896, le Secrétaire d'Etat de l'Etat Indépendant modifia comme suit les quantités prévues par la commande du 2 novembre 1895 :

110.000	pièces de	5 francs
100.000	pièces de	2 francs
150.000	pièces de	1 franc
200.000	pièces de	50 centimes.

et décida, par lettre du 27 avril 1896, que toutes ces pièces seraient frappées au moyen des anciens coins au type Wiener.

Ces monnaies furent remises à la Banque Nationale de Belgique les 4 & 13 mai et les 2 & 6 juin 1896.

A suivre

E. DENEZ.

LES MONNAIES COURANTES DE HONGRIE

20 FORINT. Argent — Frappe commémorative de la Guerre de l'Indépendance de 1848. Poids : 28 gr. Diamètre : 40 mm. Epaisseur : 2,33 mm. — A l'avant ; la légende « MAGYAR KOZTARSASAG » (République Hongroise), les armes de Hongrie au centre avec la marque monétaire BP (Budapest) et 1948, ainsi que 20 FORINT. Au revers : le portrait de Michael Tancsics avec la légende « TANCSICS MIHALY 1848 ».

10 FORINT — Argent — Même frappe. Poids : 20 gr. — Diam. : 36 mm. — Epais. : 2,20 mm. — A l'avant ; la légende « MAGYAR

KOZTARSASAG », B.P. et 10 FORINT. — Au revers : le portrait à g. du grand homme d'Etat hongrois Steven Széchenyi avec la lég. « SZÉCHENYI ISTVAN 1848-49 ». La tranche porte : « A LEGNAGYOBBI MAGYAR EMLÉKERE » (Souvenir du grand Hongrois).

5 FORINT — Argent — Même frappe.
Poids : 12 gr. — Diam. : 32 mm. — Epais. : 1,545 mm. — A l'avvers : la lég. « MAGYAR KOZTARSASAG », 5 FORINT, B.P., 1948 — Au revers : le portrait à g. du poète Alexander Petöfi avec la lég. « PETÖFI SANDOR 1848-49 ». La tranche porte les mots : « ES-KUSZUNK — ESKÜSZUNK » (Nous jurons — nous jurons) extraits d'un poème patriotique d'Alexander Petöfi.

Ces trois frappes commémoratives ont été mises en circulation le 1er mai 1948.
5 FORINT — Argent — Poids : 12 gr. — Diam. : 32 mm. — Epais. : 1,545 mm. — A l'avvers : la lég. « MAGYAR KOZTARSASAG », 5 Ft, B.P. 1947 autour des armes de l'Etat hongrois. Au revers : le portrait à dr. de Louis Kossuth avec la lég. « KOSSUTH 1802-1894 ».

Mis en circulation le 9 mai 1947. Frappés seulement en 1947.
2 FORINT — Cupro-nickel — Poids : 5 gr. — Diam. 25 mm. — Epais. 1,3 mm. — A l'avvers : la lég. « MAGYAR NEPKOZTARSASAG » (République Populaire Hongroise), la date et les nouvelles armes hongroises. Au revers : 2 FORINT, BP avec couronne laurée. Frappés en 1950, 1951 et 1952. — Mis en circulation le 20 janvier 1950.

1 FORINT — Aluminium — Poids : 1,50 gr. — Diam. : 23,7 mm. — Epais. : 1,33 mm. A l'avvers : la lég. « MAGYAR NEPKOZTARSASAG », les nouvelles armes hongroises et la date. — Au revers : 1 FORINT entre deux branches de laurier et BP. Tranche striée. Mis en circulation le 15 novembre 1949. — Frappés en 1949, 1950, 1951, 1952.

50 FILLER — Aluminium — Poids : 1,40 gr. — Diam. : 22 mm. — Epais. : 1,33 mm. A l'avvers : la lég. « MAGYAR KOZTARSASAG », la date, et au centre un ouvrier assis regardant vers la droite et tenant un marteau. — Au revers : BP, 50 FILLER entourés d'une couronne. La tranche est lisse.

Mis en circulation le 5 mai 1948. Frappés en 1948 et 1950.
20 FILLER — Br. Al. — Poids : 4 gr. — Diam. : 21 mm. — Epais. : 1,38 mm. — A l'avvers : lég. « MAGYAR ALLAMI VALTOPENZ » (Monnaie nationale hongroise de change) entourée de trois épis et la date. — Au revers : 20 FILLER et BP. La tranche est lisse.

Mis en circulation le 1 août 1946. — Frappés en 1946, 1947, 1948, 1950.
10 FILLER — Br. Al. — Poids : 3 gr. — Diam. : 19,4 mm. — Epais. : 1,30 mm. — A l'avvers : la lég. « MAGYAR ALLAMI VALTOPENZ » entourant un colombe de paix avec branche d'olivier et la date. — Au revers : 10 FILLER et BP. Tranche striée.

Mis en circulation le 1 novembre 1950. — Frappés en 1950, 1951.
5 FILLER — Aluminium — Poids : 0,6 gr. — Diam. : 17 mm. — Epais. : 1 mm. — A l'avvers : la lég. « MAGYAR KOZTARSASAG » entourant le portrait d'une jeune fille en costume national, regardant à g., et la date. — Au revers : 5 FILLER, BP dans une couronne. La tranche est lisse.

Mis en circulation le 1 août 1946. — Frappés en 1946, 1947.
2 FILLER — Bronze — Poids : 3 gr. — Diam. : 17 mm. — Epais. : 1,55 mm. — A l'avvers : la lég. « MAGYAR VALTOPENZ » entourant les armes hongroises et la date. Au revers : 2 FILLER, BP et un épi. La tranche est lisse.

Mis en circulation le 1 août 1946. — Frappés en 1946, 1947.
2 FILLER — Aluminium — Poids : 0,65 gr. — Diam. : 18 mm. — Epais. : 1 mm. — A l'avvers : la lég. « MAGYAR NEPKOZTARSASAG » et la date. Au centre un trou d'un diamètre de 3,5 mm. entouré d'une couronne laurée. — Au revers : 2 FILLER, une couronne laurée et BP. La tranche est lisse.

Mis en circulation le 10 avril 1950. — Frappés en 1950, 1952.

Mihály KUPA.

NOUVELLES EMISSIONS BELGES

Frappes Nationales pour 1952 :

	Légende française	Légende flamande
1 Franc	Cérès	53.205.000
50 centimes	Mineur	3.520.000
		49.145.000
		5.830.000

Les caractéristiques de la nouvelle pièce de 50 centimes sont les suivantes : Bronze monétaire : Cu 950 ; Sn 30 ; Zn 20 ; 2,750 gr. ; diamètre 19 mm ; tranche lisse.

Frappe pour compte de la Banque Centrale du Congo Belge et du Ruanda-Urundi : 5 Francs, Cu 670 ; Zn 330 - 10.000.000 de pièces - légende bilingue - 7,5 gr. ; diamètre 21 mm. - type palmier et étoile.

Frappe pour le Grand Duché de Luxembourg : 1 Franc, cupro-nickel : Cu 75 ; Ni 25 - 5.000.000 de pièces - légende luxembourgeoise - 4 gr. ; diamètre 21 mm. ; type puddleur - tranche cannelée.

La récapitulation du nombre de pièces frappées, par millésimes et légendes, de la nouvelle circulation monétaire métallique de Belgique s'établit donc comme suit :

	Légende française	Légende flamande	
	100 Francs Argent « DYNASTIE »		
1948	1.000.000	1948	1.000.000
1949	106.000	1949	2.271.000
1950	2.807.000	1950	—

1951	—	1951	4.691.000
1952	—	1952	—
	50 Francs Argent « MERCURE »		
1948	2.000.000	1948	3.000.000
1949	4.354.000	1949	—
1950	—	1950	4.110.000
1951	2.904.000	1951	1.698.000
1952	—	1952	—
	20 Francs Argent « MERCURE »		
1949	4.600.000	1949	5.545.000
1950	12.957.000	1950	—
1951	—	1951	7.885.000
1952	—	1952	—
	5 Francs cupro-nickel « CERES »		
1948	5.304.000	1948	4.800.000
1949	38.752.000	1949	31.500.000
1950	23.948.000	1950	31.728.000
1951	—	1951	—
1952	—	1952	—
	1 Franc cupro-nickel « CERES »		
1950	13.630.000	1950	10.000.000
1951	51.025.000	1951	53.750.000
1952	53.205.000	1952	49.145.000
	50 centimes bronze « MINEUR »		
1952	3.520.000	1952	5.830.000

G. VAN DEN BRÛLE.

Les Médailles satiriques Hollandaises dirigées contre Louis XIV (1668-1684) (suite)

Le 6 avril 1672, Louis XIV annonça la guerre par un placard où il en « attribuait le sujet à la mauvaise satisfaction qu'il avait des Etats-Généraux ».

La France n'étant pas en guerre avec l'Espagne, ses armées ne pouvaient traverser les provinces espagnoles.

Les traités conclus donnèrent à Louis XIV une base d'opérations contre la Hollande. Cologne, Liège, Munster, Osnabruck, Padernorn étaient les centres principaux de la ligne de départ et enveloppaient la Hollande au Sud et à l'Est. La ligne Liège-Cologne ouvrait à Louis XIV les routes de la Meuse et du Rhin.

La guerre de Hollande fut d'abord une guerre économique, une guerre de tarifs et par là engagée bien avant la première bataille.

En réplique aux tarifs de 1667, les Hollandais portèrent atteinte à l'exportation française par des droits exorbitants sur le sel et les autres produits qui venaient de France.

Il y avait encore bien d'autres raisons d'inimitié. Bien que ce fût l'époque des grands succès amoureux de Louis XIV et des fêtes de Versailles, le Roi de France n'oubliait pas qu'il était le Très-Christien et posait au protecteur universel de la religion catholique. Or, les Provinces-Unies demeuraient la citadelle du protestantisme et le centre d'intrigues avec les réformés de France.

Les pamphlétaires hollandais ne se gênaient pas pour dénoncer, comme une hypocrisie, la contradiction entre la vie privée du Roi et ses principes religieux.

En outre, la forme même du gouvernement des Provinces-Unies devait déplaire au monarque de droit divin qui régnait en France.

Le passage du Rhin, opération militaire de quatrième ordre, au jugement de Napoléon I, a tout l'effet d'une grande victoire et quatre provinces sont soumises en quelques mois. Turenne s'empare d'Arnhem et Utrecht se rend le 20 juin.

Amsterdam se croyait perdue. Quelques cavaliers français atteignirent Muyden, situé à 10 Km. de la grande ville. L'avis de Condé, qui était d'envoyer, sitôt le Rhin passé, 6.000 chevaux et des dragons vers Amsterdam, n'avait pas été suivi. Turenne était prudent. Louvois et même Louis XIV ne l'étaient pas moins.

Voltaire écrit : « Cette capitale une fois prise, non seulement la République périsait, mais il n'y avait plus de nation hollandaise, et bientôt la terre même de ce pays allait disparaître... » Il parle encore du projet d'émigration en masse dans la bourgeoisie hollandaise. Le célèbre écrivain ajoute : « Amsterdam, le magasin et l'entrepôt de l'Europe, où 200.000 hommes cultivent le commerce et les arts, serait devenue bientôt un vaste marais. Toutes les terres voisines demandent des frais immenses et des milliers d'hommes pour élever leurs digues; elles eussent probablement manqué à la fois d'habitants et de richesses et auraient été enfin submergées, ne laissant à Louis XIV que la gloire déplorable d'avoir détruit le plus singulier et le plus beau monument de l'industrie humaine ».

Voltaire fait ici allusion aux menaces d'inondation. L'inondation débuta le 20 juin 1672. A cette date, les écluses de Muyden furent ouvertes. Trois jours durant, les eaux se répandirent sur la plaine basse, et Amsterdam devint une île du Zuiderzee. La Province de Hollande reprit courage et on fit de nouvelles levées d'hommes.

Jean de Witt et le prince d'Orange travaillèrent ensemble à la défense nationale. de Witt disait : « Nous devons nous servir d'Amsterdam comme du cœur de l'Etat pour porter secours à tous ses membres; afin que, sous la garde de Dieu, nous disputions le pays à l'ennemi jusqu'au dernier homme avec une constance batave ».

La Hollande cependant demanda la paix à des conditions très avantageuses pour Louis XIV. Les Provinces-Unies offrirent Maestricht et les Pays de la Généralité, comportant les villes de Bois-le-Duc, Bréda et Berg-op-Zoom.

Louis XIV aurait pu en occupant ces territoires prendre à revers les Pays-Bas espagnols. Il exigea tout le Sud des Provinces-Unies jusqu'au Lech, une indemnité de 24 millions de livres, la liberté de circulation pour les Français à l'intérieur des Provinces-Unies, l'hommage annuel d'une médaille en or en témoignage de reconnaissance des Etats-Généraux pour sa générosité dans la victoire. Les envoyés hollandais tergiversèrent pendant cinq jours. Louvois disait : « Ou je me suis trompé, ou ils viendront signer tout ce qu'on leur a demandé ». Or ils ne revinrent pas.

La guerre continua. Mais bientôt l'énergie et les négociations des Hollandais, la révolution intérieure qui renversa les frères de Witt et éleva au Stadhoudérat Guillaume d'Orange, enfin les inquiétudes de l'Europe, mettent un terme aux succès français.

F. BAILLION.

Le Coin du Collectionneur - Het Hoekje van de Verzamelaar

Liste n° 164 de M. L.M. BJORKQUIST, 36, Kasärnwägen, OREBRO (Suède).

Achète ou échange toutes les pièces de Suède.
Liste n° 165 de M. R. STUCKER, 26, rue de la Paix, BOIS-COLOMBES (Seine-France).
Suis intéressé par médailles satiriques à double tête, aussi bien anti-catholiques, qu'anti-protestantes, et toutes médailles satiriques religieuses, ainsi que livres traitant de la question. Faire offres.

Liste n° 166 de M. F. FOMBEUR, 61, rue Provinciale, BIERGES LEZ WAVRE (Belgique). Désirerait échanger pièce de 5 fr. or effigie de Napoléon IIe millésime 1863 contre pièce même valeur effigie Napoléon I. Un membre désintéressé de notre cercle, peut-il me faire ce plaisir ?

Cédérat, dans d'excellentes conditions, collection entière pièces belges depuis 1830 (argent, nickel, cuivre). Nombreux écus belges et pièces FDC. Il sera répondu à toutes les lettres.

Liste n° 167 du baron Ph. van ZUYLEN, AHIN LEZ HUY (Belgique).
Je prie les membres collectionnant les pièces de la Principauté de Liège de bien vouloir se mettre en rapport avec moi pour échanges, ventes, achats éventuels.

Liste des Membres (suite) — Ledenlijst (vervolg)

BEUTH, Lodewijk Simon, Cornelius van de Lindenstraat 22 bov., AMSTERDAM Z. (Nederland) : algemene verzameling; nederlandse zilveren penningen.

DE WILDE, Roger, Sterrestraat 179, LOKEREN (België) : allerhande munten.
GEFRINCK, Jules, Guido Gezellelaan 89, MORTSEL (België) : algemene verzameling.
KUPA, Mihaly, Maros utca 44/B, félemet 1, BUDAPEST XII (Hongrie) : papier-monnaie du monde entier, mais spécialement d'Autriche et de Hongrie; bibliographie sur le papier-monnaie mondial.

NORRO, Alfons, Canadalaan 33, NIEUWPOORT (België) : België vanaf 1830.
VAN AERDE, Raphaël, Busleydenstraat 12, MECHELEN (België) : algemene verzameling.

VERLUYTEN, Jozef, Vestingstraat 56, ANTWERPEN (België) : algemene verzameling.
WOLLMANN, Franz, Gfornergasse 13, WIEN VI (Oesterreich) : papiergeld aller Art.

RAPPEL AUX MEMBRES

Nous prions les membres qui n'ont pas encore acquitté le montant de leur cotisation pour 1953, de bien vouloir réparer cet oubli le plus rapidement possible.

Membre français et nord-africain : Membre protecteur : frs. 1000.—; Membre : frs. 500.— à verser CCP PARIS 23.18.10 de M. Serge BOUTIN, 7, rue des Petits-Champs, PARIS 8e.

Membres belges : Membre protecteur : frs. 125.—; Membre : frs. 60.— à verser au CCP 55.43.31 de M. René de MARTELAERE, 23, rue des Capucines, ANVERS.
INSCRIVEZ-VOUS COMME MEMBRE PROTECTEUR ET CONTRIBUEZ AINSI A LA CONSTANTE PROGRESSION DU GROUPEMENT.

NOUVELLES DES SECTIONS

Section de Charleroi.

On nous prie d'annoncer le changement de local suivant : Les réunions se tiendront dorénavant à l'Hotel de Ville de Charleroi (salle 3), les dimanches 26 avril, 28 juin, 30 août, 25 octobre, 27 décembre à 10,15 h. Tous les membres de la région y sont cordialement invités.

NUMISMATIEK van DEURNE en BORGERHOUT bij ANTWERPEN

(Vervolg 5 en Slot)

B 41. Gedenkpenning van de 25e verjaring van het oprichten van de « Verbroedering van het Borgerhouts politiekorps » in 1951.

Het enige exemplaar werd de Heer A. Sledsens, burgemeester van de gemeente Borgerhout en erevoorzitter van de verbroedering, aangeboden.

De Vz vertoont het gemeentehuis (zie Nr B 21) waarvoor de matrijs van 1889, die eigendom van de gemeente is, gebezigt werd. Deze penning heeft rondom een platte, 2 mm. brede, rand. Ze is in brons en werd licht vernist.

Op de Kz volgende tekst in verzorgde letters gegraveerd op 9 lijnen : « AAN DE HEER / A. SLEDSSENS / BURGEMEESTER-SENATOR / TER GELEGENHEID VAN / HET 25. JARIG BIESTAAN / DER / POLITIE VERBROEDERING / BORGERHOUT / 9-9-51. »

Uit bevoegde bron weten we, dat de dag waarop deze gedenkpenning geslagen werd, de afgevaardigde van de verbroedering zich met de matrijs aanbood op het werkhuis, bij het slaan aanwezig was, en onmiddellijk de matrijs terugbracht naar het gemeentearchief.

De penning berust op het gemeentehuis in het Kabinet van de Heer Burgemeester.

B 42. Voor ons hebben we een koperen zeer zwaar verzilverde medaille van 3 mm. dikte en 52 mm. ø.

De Vz draagt in het midden het wapen van Borgerhout op een sober omlijst schild. Onder de naam van de graveur : Baetes. Boven in driekwartkring : « GEMEENTE BORGERHOUT ».

Op de Kz links een palmtak waarop onder, met 4 krullen vastgehouden, een naamplaat met : « EM. VLOORS ». Rechts op 6 lijnen : « PRIJSKAMP / VAN ROME / 1898 / SCHILDERKUNST / HULDEBLIJK / AAN DE LAUREAAT ».

Deze medalie(s) werd(en) vermoedelijk uitgedeeld bij de viering van E. Vloors (zie B 13).

B 43. Vergulde, bronzen medaille ter herinnering aan de inhuldiging van het lokaal van de werkmanskring; doormeter 50 mm.

In het midden van de Vz een schild met het wapen van Borgerhout geflankeerd door een eike- en een lauriertak. Een paretrand sluit het middendeel af. De tekst staat in de bovenheft : « GEMEENTE BORGERHOUT ».

Op de Kz rondom een brede band van bladeren en groen. De middenmatrijs meet 23 mm. en draagt 6 lijnen tekst : « KATHOLIEKE WERKMANSKRING / BORGERHOUT / INHULDIGING / VAN 'T NIEUWE LOKAAL / KATTENBERG 59 / 28 APRIL 1895 ».

Inlichtingen verstrekt door ons medelid M. Thirion.

B 44. Koperen, vergulde medaille in de vorm van een renaissanceschild met krullen en insnijdingen. Afmetingen : 65 x 43 mm.

Het is wat men noemt een commerciële medaille, die voor tal van gelegenheden kan aangepast worden door een ingepaste matrijs op de keerzijde.

De Vz toont een op wolven zwevende maagd iets naar links. De uitgestrekte rechterhand houdt de zegekroon; de neerhangende linkerhand houdt de opgeheven zegepalm. Deze zijde is anepigraphie.

Op de Kz helemaal onderaan : « MAUQUOY », naam van de graveur. De benedenheft, de kleinste is gevuld door een vertakte, welbebladerde lauriertak met bessen. In de bovenheft merken we de ingepaste, ronde matrijs met 21 mm. ø. Rondom, gescheiden door kleine motiefjes uit vier punten bestaand, boven : « HERINNERING GULDENSPOREN-SLAG », beneden : « BORGERHOUT ». In 't midden het wapen van Borgerhout met aan drie der zijden : « 1302 / 13 Juli / 1902 ».

Verz. Kvll.

B 45. Bronzen schuttersmedaille ø 30 mm. met oog en hanger.

In het midden van de Vz een knielende en achter hem een staande schutter. Beiden links ziende en staande boven een lager liggend landschap. Onderaan getekend « HUGENIN Fr ».

Op de Kz links een maagd rechts ziende. Ze heeft in de linkerhand een zegepalm; de rechterhand rust op een blank schild.

Op vier lijnen gegraveerd : « SCHUTTERS KRING / BORGERHOUT / 1910 / 3^e PRIJS DELEGATIEN ».

Verz. A. Aerts.

B 46. Zilveren medaille ø 60 mm., met de omringde versiering en hanger 110 x 95 mm. in stampwerk. Op de Vz schildje met wapen van Borgerhout. Op de Kz gegraveerd in 't midden : « FESTIVAL »; onder : « 2 JUNY 1878 »; boven : « GEMEENTE BORGERHOUT ».

Verz. J. De Beer.

B 47. Medaille in verguld brons met hanger; doorsnede 50 mm.

Ze wordt jaarlijks uitgereikt aan de laureaten van de Vak- en Nijverheidsschool van Borgerhout.

Op de Vz zien we links de buste van een metaalbewerker naar rechts gekeerd. In de rechterhand houdt hij een engelse sleutel. De grond draagt brede stralen, die van links komen. Tekst rondom : « VAK- EN NIJVERHEIDSSCHOOL VAN BORGERHOUT ».

Rechts onderaan tegen de rand tekende de graveur : M. DE GREEF.

De Kz is zeer expressief en verzorgd gestyleerd. In het midden, in scherp reliëf en iets boven het middelpunt, een kamwiel (verbeeldend de afdeling voor mechaniek) waarboven in reliëf het gemeentewapen van Borgerhout. Onder het kamwiel en op de achtergrond gehouden links een lauwertak en rechts een tak eikebladeren. Achter en boven het wiel een caduceus en gevleugelde helm (afdeling voor handelstudies). Rechts zien we een winkelhaak (afdeling : Middelbaar Technisch onderwijs voor technisch leraar en werk-leider) en een elektromagneet met bliksemstralen (afdeling : elektriciteit); links een hamer (afdeling : metaalbewerking) en een St Jozefznag (afdeling : houtbewerking).

In het vrij gebleven deel onderaan in reliëf : « 1ste PRIJS » en beneden een verheven rechthoekje voor inscriptie. Het voor ons liggend exemplaar draagt gegraveerd « 1952 » als inschrift. Het hoort toe aan één van de laureaten van het schooljaar 1951-1952.

B 48 in brons.

B 49 in zilver.

B 50 in tin.

Herinneringsmedalie van de Eerste Steenlegging van de nieuwe parochiekerk van Onze Lieve Vrouw ter Sneeuw en van Victorie op 18 October 1952.

Beginnen we met een zinspeld, uit het ingetelste document van de Eerste Steenlegging, welke ons belang inboezemt : « Onderhavig document (op lamsperkament geschreven) werd bij de Eerste Steenlegging door Zijne Eminentie ingesloten op 18e der maand October 1952, te 3 uur namiddag, met drie exemplaren van de gedenkpenning, één in zilver en twee in brons, geslagen door de Firma Mauquoy et Trauax van Antwerpen, met een reeks gebruikelijke muntstukken, namelijk de zilverstukken van 100 fr., 50 fr. en 20 fr.; de nikkelstukken van 5 en 1 fr.; de pasmunt van 50, 25, 10 en 5 centieme. Eveneens wordt hierbij ingesloten één exemplaar van het lastenboek van de opbouw dezer kerk, één exemplaar van de parochiale aankondiging en van de uitnodiging tot de Eerste Steenlegging, alsmede één exemplaar van de kranten (in onderhavig geval « De Standaard » van 16 October) die op heden deze ceremonie mededelen ».

De muntstukken werden in de ware zin van het woord uit de omloop genomen. Ze vertoonden er de uterlijke tekenen van, maar waren in zeer goede staat. Ziehier de jaartallen : 100 fr. - 1951; 50 fr. - 1950; 20 fr. - 1951; 5 fr. - 1950; 1 fr. - 1952; 1/2 fr. - 1932; 25 ct. - 1939; 10 ct. - 1939; 5 ct. - 1940.

Wat de herinneringsmedalie betreft, er werd slechts laattijdig besloten een medalie te laten slaan. Het werden exemplaren in brons en zilver met een Ø van 35 mm. Op de Vz langs de rand : « + Z. Em. J. E. Kard. van Roey + Aartsbisshop van Mechelen ». In het midden, in een paretrand : « LEGDE DE / EERSTE STEEN / VAN DE NIEUWE KERK / OP / 18 October / 1952 ».

De Kz vertoont dezelfde vlakverdeling : Rondom : « Senator Sledens-Burgemeester - Z.E.H.J. Van Beylen-Pastoor - Bouwmeesters : J. Willems & J.L. Stynen »; In de midden : « Hoofdkerk / van / O.L.Vrouw / ter Sneeuw / en van / Victorie / Borgerhout ».

Aanwezige overheidspersonen ontvingen een zilveren of een bronzen penning. Parochianen en belangstellenden konden inschrijven tegen 120 fr. voor een zilveren en 100 fr. voor een bronzen gedenkpenning.

Oplage : (het tweede getal betreft de bijbestelling of tweede slag) : in zilver (vermeld onder Nr B 49) : 20 + 20 exemplaren; in brons (vermeld onder Nr B 48) : 50 + 4 exemplaren.

Er bestaat één exemplaar (vermeld onder Nr B 50) als proefslag in tin en éénzijdig : één van de voorzijde en één van de keerzijde.

NASCHRIFT :

Hiermede zijn we aan het einde van deze catalogus gekomen. Voor het volledigen van deze gegevens over de numismatiek van Deurne en Borgerhout rekenen we op de medewerking van alle belangstellenden.

P.F.J. PITTOORS
Zonstraat, 83, Borgerhout

NIEUWS UIT DE AFDELINGEN

Antwerpen.

In de drukke periode van Kerstmis en Nieuwjaar vallend, werd de maandelijksse bijeenkomst van December 1952 afgelast. Op 24 Januari werd met frisse moed 1953 ingezet. Waren aanwezig de HH. De Bouwer, de Ruiter, Engels, Herssens, Mal, Morin, Mertens, Puskas, Schelles, Suetens, Theys, Thirion, Van Alsenoi, en Vossaert. De Heer Baguerts liet zich als lid inschrijven en nog een paar andere belangstellenden gaven het inzicht te kennen ook te willen aansluiten. De Heer de Martelaere, door ambtsbezigheden weerhouden, liet zich verontschuldigen.

De Heer Mertens wenste de aanwezigen namens het Genootschap het allerbeste voor het Nieuwe Jaar en wel voornamelijk een goede gezondheid en veel succes op het gebied der numismatiek. Na enkele mededelingen te hebben verstrekt, gaf hij het woord aan de Heer Herssens, Voorzitter van het Genootschap, die sprak over « Jetons de présence de la Société Royale de Numismatique de Belgique et jetons et médailles de numismates ». Waar het zijn bedoeling was ons over dit minder bekende gebied der penningkunde een beeld te geven, is hij daarin volledig geslaagd, mede dank zij het zeer mooie materiaal dat hij ter illustratie wist te tonen. In zijn toelichting gaf hij tal van belangwekkende biographische en bibliographische details over de numismaten, die op deze penningen afgebeeld werden.

Herinneren wij er nogmaals aan dat de bijeenkomsten van de afdeling Antwerpen gehouden worden op iedere 4^e Zaterdag van de maand, telkens om 3 uur stipt in de « Taverne Bass », de Keyserlei 56. Wij roepen de leden uit de stad en de omgeving op om deze vergaderingen regelmatig bij te wonen en waar natuurlijk ook alle andere leden steeds hartelijk welkom zijn. Tijdens elke bijeenkomst wordt er een korte voordracht gehouden, meestal opgeluisterd met een tentoonstelling van numismatisch materiaal. Daarop volgt de ruitzitting waarbij de meesten steeds wat op de kop weten te tikken. Komt dus zo talrijk mogelijk en brengt uw ruilmateriaal mee !

DE MUNT TE ANTWERPEN

(Vervolg 2)

Op 17 Augustus 1585 gaf Antwerpen zich over aan Alexander Farnese.

Vernoemen wij hier een eigenaardige munt-medaille in zilver met een gewicht van 61,5 g. Zij draagt geen muntteken. A. de Witte meent nochtans dat zij te Antwerpen geslagen werd, « dont l'hôtel monétaire était le mieux en état de produire des pièces de luxe ». De voorzijde toont de geharnaste en gekroonde buste van Philips II. Op de keerzijde het gekroonde wapenschild van Spanje, waarboven de wapens van Portugal en omringd door het halssnoer van het Gulden Vlies. DOMINVS MHI ADIVTOR. Een exemplaar in goud van deze muntmedaille maakt deel uit van de verzameling Vicomte B. de Jonghe.

Na de overgave van Antwerpen werd de oude koninklijke muntslag hernomen, die tot 1600 duren zou. Zo heeft men in goud Halve Realen en Kronen. In zilver : Philipsdaalders, Halve Daalders, 1/5 Daalders. De 1/10 Daalders vertonen twee typen, daar het hoofd van de koning naar rechts en links voorkomt. Men heeft ook nog 1/20 Daalders. In biljoen : stukken van 4 Stuivers. Voorzijde St. Andrieskruis. Keerzijde : schild met 5 kwartieren en P aan weerskanten. DOMINVS MHI ADIVTOR. De Dubbele Stuiver in biljoen vertoont op de voorzijde een kruis in drie handen met in het midden een leeuw. Op de keerzijde een gekroond wapenschild met 5 kwartieren. DOMINVS MHI ADIVTOR. De Iiard in koper met de gekroonde buste van de koning heeft op de keerzijde een wapenschild in 5 kwartieren boven versierd met een kroon. De Negenmannekes in koper komen voor in twee typen. Het eerste type toont op de voorzijde de buste van de koning en op de keerzijde het wapenschild in 5 kwartieren. Het tweede type heeft op de voorzijde een St. Andrieskruis met een vuurijzer in het midden. De keerzijde draagt het wapenschild met 5 kwartieren en de legende : DOMINVS MHI ADIVTOR.

Vanaf het tweede jaar van de regering der Aartshertogen (1598-1621) werden hun munten uitgegeven. Onder Albert en Isabella was de munt van Antwerpen de werkzaamste van het land. Wat hier voortgebracht werd is van een meer verzorgde afwerking dan de andere munten uit het hertogdom. De munten van de Aartshertogen waren de schoonste van al deze van de vorsten. Er werd een groot aantal van geslagen (handschrift Van Heurek).

Men verdeelt de stukken onder hun regering geslagen in twee grote afdelingen. Het tweede stelsel werd ingevoerd naar aanleiding van de ordonnantie van 3 April 1612.

Gedurende de eerste periode hunner regering sloegen de Aartshertogen te Antwerpen, volgende stukken :

- 1) Dubbele Gouden Dukaat, met een waarde van 150 Stuiver. Borstbeelden der Aarts hertogen tegenover elkaar. Kz : gekroond wapenschild ingesloten door het halssnoer van het Gulden Vlies.
- 2) Gouden Dukaat. Zelfde type.
- 3) Dubbele Albertijn of 2/3 van de Dubbele Gouden Dukaat (100 Stuivers). Vz : gekroond wapenschild omgeven door het halssnoer van het Gulden Vlies. Kz : St. Andrieskruis. De kwartieren zijn versierd met een kroon, het juweel van het Gulden Vlies en de cijfers van het jaartal.
- 4) Albertijn of 1/3 van de Dubbele Gouden Dukaat. Zelfde type.
- 5) Dubbele Florijn in zilver (40 Stuiver). Borstbeelden der Aartshertogen tegenover elkaar. Kz : Wapenschild.
- 6) Zilveren Florijn (20 Stuiver). Zelfde type.
- 7) Halve Florijn (10 Stuiver). Borstbeelden der Aartshertogen tegenover elkaar. Kz : Burgondisch kruis; boven : kroon; onder de waarde aanduiding X.
- 8) 1/8 Florijn (2 1/2 Stuiver). Wapenschild. Kz : Versierd kruis; in de kwartieren twee kronen en twee leeuwen.
- 9) 1/16 Florijn.
- 10) Zilveren stuk van 3 Realen (15 Stuiver). Borstbeelden der Aartshertogen tegenover elkaar. Kz : Wapenschild over een kruis van Burgondië.
- 11) Zilveren Reaal (5 Stuiver). Gekroond wapen. Kz : St. Andrieskruis met juweel van het Gulden Vlies.
- 12) 1/2 Reaal (biljoen). Gekroond wapenschild. Kz : groot vuurijzer en juweel van het Gulden Vlies.
- 13) 1/4 Reaal (biljoen). Zelfde type.
- 14) Dubbele Koperen Denier. De letters A E gekroond. Kz : wapenschild over Burgondisch kruis.
- 15) Denier (koper), ter waarde van 4 Mijten. Zelfde type.
- 16) Oord (biljoen).
- 17) Oord (koper, 1/4 Stuiver). Gekroond wapenschild; Kz : gekroond vuurijzer, geflankeerd door de wapenschilden van Oostenrijk-Burgondië en Brabant.
- 18) Negenmanneke (koper). Gekroond wapenschild van Oostenrijk-Burgondië met in het midden het wapenschildje van Brabant. Kz : St. Andrieskruis met vuurijzer.

Vanaf 1612 werd het gebruikte muntstelsel gewijzigd. Voor Antwerpen werd in deze nieuwe periode volgende stukken aangemunt :

- 1) Dubbele Gouden Souverein ter waarde van 12 Florijnen. De Aartshertogen gekroond, van voren gezien, gezeten op een troon. Kz : groot gekroond wapenschild. (40 mm. diam.) (gemaakt naar het model van de Engelse Souvereinen).
- 2) Halve Gouden Souverein. Wapenschild van Oostenrijk-Burgondië, over een Burgondisch kruis. Kz : gekroond wapenschild tussen twee monogrammen.
- 3) Gouden Kroon (72 Stuiver). Kruis gevormd door de initialen der Aartshertogen. Kz gekroond wapenschild tussen twee vuurijzers.

- 4) Dukaton (zilver; 60 Stuivers). Borstbeelden der Aartshertogen naar rechts. Kz : gekroond wapenschild opgehouden door geluipaarde leeuwen.
- 5) Patagon of Zilveren Souverein (18 Stuivers) Vuurrijzer over groot Burgondisch kruis; twee monogrammen, een kroon en het juweel van het Gulden Vlies in de kwartieren. Kz : groot gekroond wapenschild.
- 6) Halve Patagon. Zelfde type.
- 7) Kwart Patagon of 12 Stuiver. Zelfde type.
- 8) Escalin met de pauw (6 Stuiver); gekroonde pauw dragende het wapen van Oostenrijk-Burgondië. Kz : gekroond wapenschild over een St Andriëskruis.
- 9) 3 Stuiver. Met bloemen versierd kruis; in het midden waarvan een leeuwje Kz : gekroond wapenschild in een épicycloïde.
- 10) Stuiver (biljoen). Kruis met de initialen de Aartshertogen. Kz : gekroond wapenschild.
- 11) Halve Stuiver. Vz : idem. Kz : Wapen in volle veld.
- 12) Dubbele Denier (koper). Zelfde type als bij de eerste uitgave.
- 13) Denier, idem.

Bij de dood van Aartshertog Albrecht, bleef Isabella als gouvernante aan het hoofd van de Spaanse Nederlanden, maar de souvereiniteit kwam aan Philips IV (1621-1665), kleinzoon van Philips II.

De muntplaats van Antwerpen produceerde, zonder onderbreking, grote hoeveelheden munten, voornamelijk zilveren.

De nieuwe prins hield zich aan het systeem dat tijdens het tweede deel van de regering der Aartshertogen in zwang was.

De grote gouden en zilveren stukken tonen immer het beeld van de prins. De Dubbele Gouden Souverein toont Philips IV, gekroond borstbeeld in harnas. Op de andere stukken met beelden naar is de kroon weggelaten. De Gouden Souverein toont een naar links rechtstaande leeuw, met een zwaard gewapend, zijn klauw plaatsend op een (wereld-)bol, die op een altaar geplaatst is.

De Zilveren Escalin, toont eveneens de met een zwaard gewapende leeuw. Hij houdt een ovaal wapenschild van Oostenrijk-Burgondië.

Vermelden wij hier een uniek stuk uit de verzameling van Burggraaf B. de Jonghe, in het Brussels muntenkabinet. Deze randselachtige munt toont aan de Vz. het gekroonde borstbeeld van Philips IV en aan de Kz een van voren geziene rechtstaande leeuw, houdende zwaard en scepter. Voor het dier bevindt zich het gekroonde wapenschild van de koning, waarvan het juweel van het Gulden Vlies is bevestigd. A. De Witte meende dat dit zilveren stuk, van dubbel gewicht een fantasie-munt is van een muntmeester. Het draagt het jaartal 1628.

Als in 1621 het Twaalfjarig Bestand verlopen was, werden de vijandelijkheden hernomen tussen de Hollanders en Philips IV. Als in 1625, Spinola de stad Breda innam, vroeg het magistrat der stad aan Isabella, de gouvernante der Nederlanden, de toelating om psmunt te laten vervaardigen. De stad Breda werd toegestaan, om in de Antwerpse muntplaats, voor 2000 Daalders, Oorden en Negenmannekens te laten aanmunten. Deze stukken zijn naar het gebruikte type van Philips IV, maar één der wapenschilden op de Vz toont het wapen van Breda en de Kz het jaartal 1626.

(vervolgt)

F. BAILLON.